

Polešovice (okr. Uherské Hradiště)**„Nivy“, jihovýchodně od zemědělského družstva.**

Neolit, kultura lineární keramiky, lengyelská kultura, mladší neolit/časný eneolit. Sídliště, nález v druhotné poloze. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84 – 49.0171600N, 17.3556000E

V průběhu záchranného archeologického výzkumu v trase hlavního tělesa nově budované dálnice D55 v úseku 5508 na trase Staré Město u Uherského Hradiště (okr. Uherské Hradiště) – Moravský Písek (okr. Hodonín) bylo na lokalitě „Nivy“ do konce roku 2021 prozkoumáno velké množství archeologických objektů (viz oddíly Eneolit, Doba bronzová, Doba železná; oddíl Středověk a novověk v přípravě), mezi nimiž byla doložena také neolitická sídlištní komponenta reprezentující kultury s lineární keramikou, lengyelský kulturní komplex a kulturu jordanovskou. Lokalita „Nivy“ společně s navazující tratí „Torštot“ byla známa již na počátku 20. století (Červinka 1902, 99, 220; 1928, 173, 181), soustavně je pak zkoumána v souvislosti s rozšiřováním polešovické pískovny od roku 1999 (Čižmář, Geislerová 2006, 248–249; Geislerová, Parma 2013, 273–275; 2018, 282–283).

Literatura

- Červinka, I. L. 1902: *Morava za pravěku*. Vlastivěda moravská. I. Země a lid, svazek II. Brno: Musejní spolek.
- Červinka, I. L. 1928: *Slované na Moravě a říše Velkomoravská*. Brno: nákladem Pravěku.
- Čižmář, M., Geislerová, K. (eds.) 2006: *Výzkumy – Ausgrabungen 1999–2004*. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.
- Geislerová, K., Parma, D. (eds.) 2013: *Výzkumy – Ausgrabungen 2005–2010*. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.
- Geislerová, K., Parma, D. (eds.) 2018: *Výzkumy – Ausgrabungen 2011–2016*. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.

Summary

Part of a previously known multi-period settlement was examined in 2021 during a rescue excavation on the route of the newly built D55 motorway in Polešovice – “Nivy” field (Uherské Hradiště District). Linear Pottery culture, Lengyel culture complex and Jordanów culture occupation were documented in the examined area.

Miroslav Popelka, Martin Paulus, Marek Lečbych

Polešovice (okr. Uherské Hradiště)**Obecní pískovna, „Nivy“.**

Kultura lineární keramiky. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84 – 49.0182169N, 17.3503367E

Při pokračování pravidelného záchranného výzkumu v polešovické pískovně byla v roce 2021 prozkoumána další část polykulturního sídliště (viz oddíl Doba bronzová). Většina prozkoumaných objektů patřila neolitickému horizontu zdejšího osídlení (cf. Lečbych 2014). Kromě stop nadzemních konstrukcí

v podobě sloupových či kúlových jam, bylo zdokumentováno také několik rozsáhlejších objektů – stavebních jam. Na základě vyzvednutých zlomků keramických nádob náleží uvedené objekty nejstarší fázi kultury s lineární keramikou. Vedle keramických nálezů se podařilo získat také několik kamenných nástrojů, zahrnujících jak štípané artefakty, tak kamenné brousky a fragmenty zrnotěrek. Nejvýznamnějším objevem je nález zlomku lidské plastiky s překvapivou mírou ztvárněného detailu. Předpokládáme, že postupné odkrývání tohoto nejstaršího horizontu osídlení bude probíhat i v následujících letech.

Literatura

Lečbych, M. 2014: Polešovice (okr. Uherské Hradiště). *Přehled výzkumů* 55(1), 212–213.

Summary

Another part of a multi-period settlement was examined in 2021 in a continuation of a regular rescue excavation in the Polešovice sand quarry in “Nivy” field (Uherské Hradiště District). Several features from the earlier phase of the Linear Pottery culture were documented during the rescue excavation. A fragment of an anthropomorphic sculpture was found in one of the features.

Marek Lečbych

Popůvky (k. ú. Popůvky u Brna, okr. Brno-venkov)**„Kopaniny“, parc. č. 357/1.**

Lengyelská kultura. Sídliště. Povrchový sběr. Průzkum. Uložení nálezu: dočasně u autora.

Lokalizace: WGS-84 – 49.1750958N, 16.4727517E

Nově objevená lokalita se nachází poblíž jižního okraje katastrálního území Popůvek u Brna. Mezi lesy s názvy Lísek a Obůrka je v severojižním směru vymýcen úzký pruh, který je zemědělsky obhospodařován. Na rozdíl od okolního zalesněného terénu je zde svah mírný, orientovaný k východu. S ohledem na výrazné neolitické osídlení okolní krajiny zde byla provedena zjišťovací povrchová prospekce s pozitivním výsledkem. Na poli bylo nalezeno především několik desítek kusů štípané industrie. Použitými surovinami jsou zejména rohovec typu Krumlovský les, ojediněle byly nalezeny artefakty z obsidiánu a čokoládového silicitu. Z broušené industrie byl nalezen jeden vývrtek z amfibolického dioritu a fragment sekeromlatu ze zeleného metabazitu (typu Želešice?). Keramické nálezy jsou poměrně nevýrazné, ojediněle byl nalezen fragment s typickým lengyelským výčnělkem. Především s ohledem na surovinové složení kamenné industrie lze celý soubor nepochybně označit za lengyelský. Přítomnost obsidiánu a čokoládového silicitu pak naznačuje možnost datování do staršího stupně.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

A new Lengyel culture site with finds that primarily include chipped and polished artefacts and sporadic pottery fragments was discovered by a surface survey in Popůvky u Brna – “Kopaniny” field (Brno-Country District).

František Trampota